

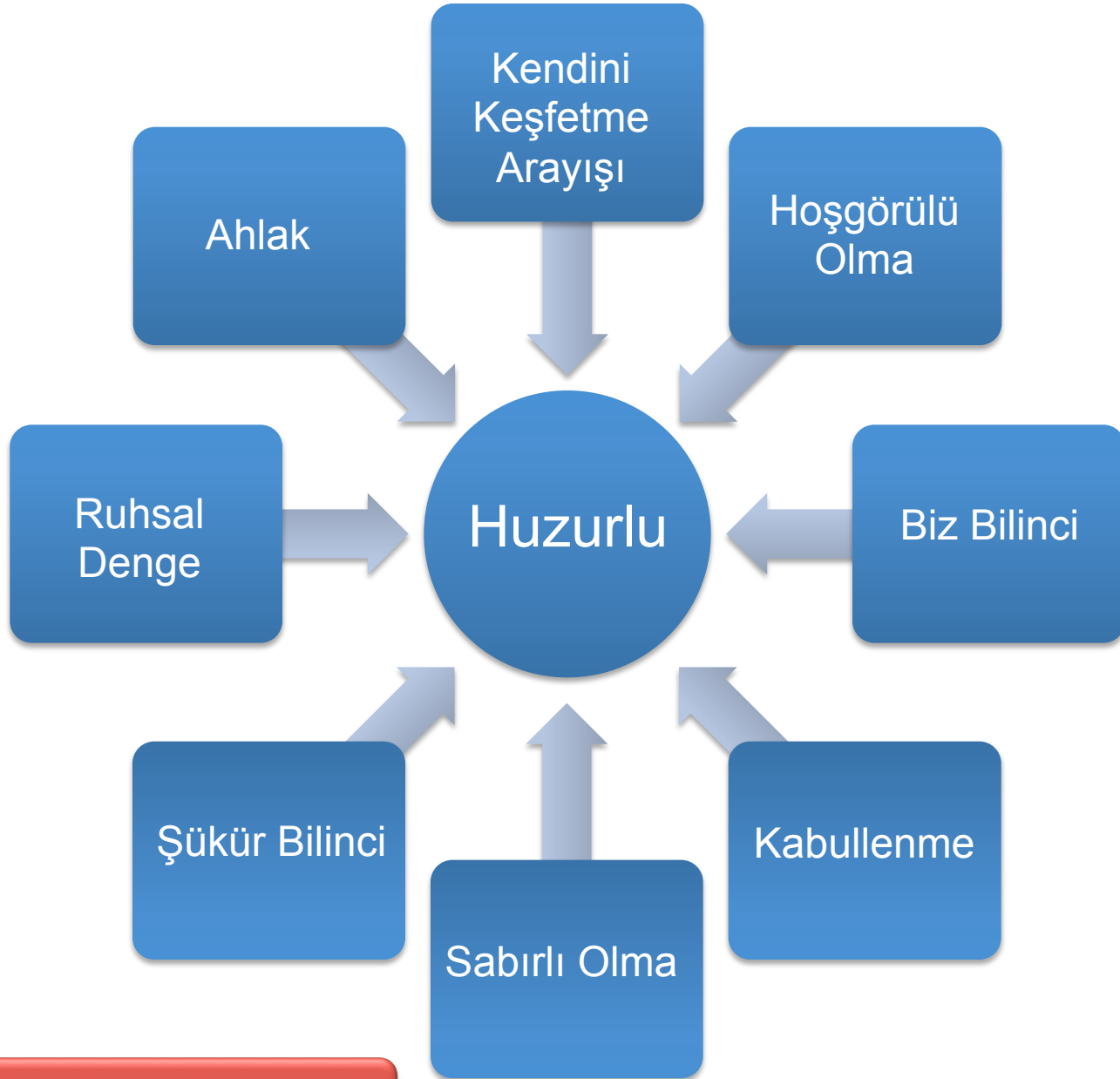

Sorumluluk ve İş Ahlakı

R. ŞAFAK KEKLİK

Başarılı Kimliği

Huzurlu Kimliği

Bir kimsenin, kendi
yaptığı ve üzerine
aldığı işlerin
neticelerini
üstlenmesi hali.

Sorumluluk

Üstüne vazife olan
işlerin hakkıyla
yerine getirilmesi.

Sorumluluk

Yapılan işin
sonuçlarından,
doğrudan etki
altında olma bilinci.

Sorumluluk

Bir işi istenen
nitelikte yapma
isteği.

Sorumluluk

Başkalarının da
haklarına saygılı
olma hali.

Sorumluluk

Toplumdaki diğ
er varlıklar arasında
bir sosyal sistem.

Organizasyon

Amaçlara uygun olarak işlerin grupla, Bölüm ve departmanları kur, Yetki ve sorumlulukları belirle, Koordinasyonun sağla, Gerekli işgücünü ve yönetim alanlarını belirle.

Organizasyonun Oluşturulması

İnsan ile İnsan
İş ile İnsan
İş ile İş

Organizasyon Üç Tür İlişki Üzerine Oturur.

ORGANİZASYON

ORTAK AMAÇ

YÖNETİM

YÖNETEN
Sorumluluk
%90-60

YÖNETİLEN
Sorumluluk
%10-40

BAŞARILI

BAŞARISIZ

Organizasyonda Sorumluluk

Müşterilere
(tüketicilere),
Hissedarlara,
Çalışanlara,
Doğaya ve çevreye,

İşletmenin Sorumluluk Alanları

Devlete,
Tedarikçilere,
Rakiplere,
Topluma yönelik
sorumluluklar.

İşletmenin Sorumluluk Alanları

BİREYSEL SORUMLULUKLARIMIZ

KENDİMİZE KARŞI
Kendimizi bilmek
Kendimizi yetiştirmek

BAŞKALARINA KARŞI
Saygı

TOPLULUKLARA KARŞI
Üstlenilen görevleri
yerine getirmek

Bireysel Sorumluluklarımız

Çalışan bilincine
sahip olması ile
başlar.

Çalışanın İşletmeye Sorumlulukları

Çalışan Olma Bilinci

Hikayemiz **HERKES, BİRİSİ, HİÇKİMSE**, ve **HERHANGİ BİRİ** diye 4 kişi ile ilgilidir.

Yapılması gereken önemli bir iş vardı, ve **HERKES, BİRİSİ'** nin o işi yapacağından emindi.

HERHANGİ BİRİ o işi yapabilirdi ama **HİÇKİMSE** yapmadı. **BİRİSİ** buna çok kızdı çünkü, bu **HERKES'** in işiydi.

HERKES, HERHANGİ BİRİ' nin o işi yapabileceğini düşündü. Fakat **HİÇKİMSE, HERKES'** in yapmadığını fark etmedi.

HERHANGİ BİRİ' nin yapabileceği işi **HİÇ KİMSE** yapmayınca, **HERKES, BİRİSİ' Nİ** suçladı ve hikayemiz böyle sona erdi.

Bu Benim Sorumluluğum Değil.

İnsanın yaradılışında,
özünde sahip olduğu
nitelik ve yeteneklerin
öğrenmeyle gelişmesi
ve insan ilişkilerinde
biçimlenmesidir.

Ahlak

İnsanın, insan
olmasında kendisine
rehberlik eden inanç,
ilke ve davranışlardır.
Kişi ve toplum
düzenini, dengesini
ayakta tutan temeldir.

Ahlak

Psikolog Kohlberg'e
göre ahlâk, insanlarda
üç düzeyde ve altı
basamakta gelişir.

Kohlberg Ahlak Basamakları

Cezadan kaçınmaya
yöneliktir, cezadan
kaçınmak için
kurallara uyulur.

**Geleneksellik Öncesi
Ahlak**

Birinci Basamak

Ödül almaya yöneliktir.
Çocuklar, sevmek ve
takdir edilmek dahil
ödül almak için
kurallara uyar ve uyum
gösterirler.

**Geleneksellik Öncesi
Ahlak**

İkinci Basamak

"İyi çocuk" olmaya yöneliktir. Başka insanların onaylamamasından kaynaklanan çatışmalardan kaçınmadır.

Geleneksel Ahlak

Üçüncü Basamak

Otoriteye yöneliktir.
Kanun önünde suçlu
olmamak ve toplum
tarafından
dışlanmamak için
kurallara ve yasalara
uyulur.

Geleneksel Ahlak

Dördüncü Basamak

Sosyal anlaşmalara yönelik temel olarak toplum yararı gözetilerek hareket edilir. Arkadaşların ve meslektaşların saygısı önem taşır.

**Geleneksel Sonrası
Ahlak**

Beşinci Basamak

Ahlâki ilkelere yönelik olup kişi, davranışlarını kendi seçtiğı ahlâki ilkeler doğrultusunda yönlendirir. Bu kurallar; adalet, saygınlık ve eşitlik ilkelerini esas alır.

**Geleneksel Sonrası
Ahlak**

Altıncı Basamak

Eşi ölüm döşğinde hasta olan yoksul bir adam, bu hastalığı iyileştirecek ilacı bulan eczacıya gider ve ondan ilacı ister.

Kohlberg Ahlak Deneyi

İş Ahlâkı, temelde toplumsal ahlâk anlayışına dayanır ve kişiye özgüdür.

Kültür, Ahlak, İş Ahlakı

Kültürümüzde dört
ana grup altında
belirtilmiřtir.

Bilgelik,
Cesaret,
Namuslu Olmak,
Adil Olmaktır.

İř Ahlakı

Bilgelik

Zeka,
Süratli intikal,
Zihnin açıklığı,
Dikkat etmek,
Lüzumluyu öğrenmek,
Hatırlamak.

Ağırbaşlı olmak,
Yiğitlik,
Gayretli olmak,
Sebat,
Yumuşak huyluluk,
Sükun,

Cesaret

İyi işleri yapmak,
Çalışmaktan yılmamak,
Büyüklik taslamamak,
Koruyucu olmak,
İnsanlardan gelecek
zarara üzülmemek.

Cesaret

Utanma duygusu,
İyilik yapmak,
Doğruluk ve
dürüstlük,
Uyumlu olmak,
İrade,
Sabır,

Namuslu Olmak

Kanaat,
Ağır başlılık,
Yanlıř olandan
sakinmak,
Düzenli olmak,
Hürriyet,
Cömertlik.

Namuslu Olmak

Sadakat,
Dostluk ve
yardımlaşma,
Vefa,
Şefkat,
Herkesin hakkını
gözetmek,

Adil Olmak

Yakınları ziyaret etmek,
İyiliğe iyilikle cevap
vermek,
Sevgi,
Kabullenme,
Hoşgörü,
İnanç sahibi olmak.

Adil Olmak

Hem sosyal hem de kültürel yapılara ait bir terim olarak; birbirini seven, birbirine saygı duyan, yardım eden, fakiri gözeten, yoksulu barındıran, işi kutsal, çalışmayı bir ibadet sayan, ahlâk kurallarına sıkı sıkıya bağlı esnaf ve sanatkarların iş teşkilatı manasını taşır.

Ahilik

Ahi kültürüne göre
insan bir kayıĖa
benzer.
İki kürekli bir kayıktır
bu.

Ahilik

Bir kürek üretim,
ticaret, ekonomi sanat
gibi dünya işlerini,
diğer kürek insan
ilişkileri ile ahlâki
değerleri temsil eder.

Ahilik

Göz - Kötü Bakışlara,
Ağız - Kötü Sözlere,
El - Haksızlığa ve
Zulme kapalı
olmalıdır.

Üç şey kapalı olmalıdır

Kapı - Konuklara,
Kese - Kardeşlere,
Sofra - Bütün
Fukaralara açık
olmalıdır.

Üç şey açık olmalıdır.

Dokuz aşamalı meslek sıralamasının ilk üç aşaması olan yiğitlik, yamaklık ve çıraklık süresince 124 usul-erkân kuralının öğrenilmesi beklenirdi.

Fütüvvetname

Ustalık ve sonrası
kademelerde 740
usul-erkân kuralının
bilinmesi gerekirdi.

Fütüvvetname

Doğrudan ve doğruluktan
ayrılmamak,
İyi huylu ve güzel ahlâklı
olmak,
Ahdinde, sözünde ve
sevgisinde vefalı olmak,
Sözünü bilmek sözünde
durmak,

Alçakgönüllü olmak,
Cömert ve ikram sahibi
olmak,
Sır saklamak,
Hizmette ve vermede
ayırım yapmamak,
Hile yapmamak,

124 Kuraldan Bazıları

Bir sanat ve iş sahibi
olmak,
Affedici olmak,
Güler yüzlü olmak,
Dedikodu ve
çekememezlik
yapmamak,

Kusurları örtücü olmak,
İçi ve dışı, özü ve sözü bir
olmak,
Hizmetindekileri
korumak, gözetmek.

124 Kuraldan Bazıları

Bu kısa listeye bile baktığımızda Türk İş Ahlâkı' nın sağlam temellere ve geleneğe oturduğunu gözlemek mümkündür.

Vergi kaçırmak,
Sigortasız personel
çalıştırmak,
Asgari ücretin altında
personel çalıştırmak,
Tüketici haklarına saygı
duymamak, tüketici
haklarını ihlal etmek,

Haksız rekabet ortamı
yaratmak,
Aldatıcı-yanıltıcı reklam
yapmak,
Haksız fiyatlandırma
yapmak,
Tekelleşme eğilimlerine
yönelmek,

Şirketin İş Ahlakına Aykırı Davranışları

Çıkar amaçlı hediye
vermek,
Çalışanlara değer
vermemek,
Çalışanları özel işlerinde
kullanmak,
Çalışanlara adil ve hakça
davranmamak,

Bilgi sızdırmak,
Bilgilerde tahrifat
yapmak,
Şiddet uygulamak ve
baskı kurmak,
"Kanun simsarları"
kiralayıp lobicilik
yaptırmak,

Liderin İş Ahlakına Aykırı Davranışları

Gereksiz ve aşırı harcama yapmak,

Sahte belgelerle işletmeden fazla para çekmek,

Sahte belgelerle gideri fazla göstermek,

Çıkar temini için nüfuzu olan kimselere hediye vermek,

Bilgi sızdırmak,
Defter ve belgelerde tahrifat yapmak,
Satın almada çıkar temin etmek,

Yöneticilerin İş Ahlakına Aykırı Davranışları

Görevi ihmal etmek,
Müşteriye kötü
davranmak,
İşe geç gelmek ve işten
erken ayrılmak,
İzin suiistimali yapmak
Hatayı gizlemek,

Gizli bilgileri sızdırmak,
İşletmeden aşırarak,
çalmak,
Belgelerde sahtekarlık
yapmak,
Şirket için yapılan alış
verişlerde şirketi zarara
uğratmak. v.s

Çalışanların İş Ahlakına Aykırı Davranışları

Nasıl ve Ne Zaman
Öleceğinizi
Bilemezsiniz
Ama
Nasıl Yaşayacağınıza
Karar Verebilirsiniz.